

PO OBČNEM ZBORU TRŽAŠKE KRŠČANSKE DEMOKRACIJE

„KAKOR TI MENI, TAKO JAZ TEBI!“ ALI RECIPROCITETA

Ali naj se sporazum z dne 5. okt. 1954 odpove? - Naseljevanje slovenske zemlje naj se nadaljuje

Glasiło tržaške italijanske Krščanske demokracije La Prora je priobčila obsežno poročilo o zadnjem občnem zboru, ki ga je imela stranka ta mesec v Trstu. Na njem so zelo na dolgo govorili tudi o londonskem sporazumu in o Slovencih.

Med jadranskima sosedoma sklenjeno pogodbo so označili za diplomatski poraz Italije, čes da gre hkoru v izključno korist Jugoslovanom in Slovencem in v škodo Italijanom. Posebni statut o zaščiti narodnih manjšin da je poln »najočitnejših in zelo vznemirljivih nevarnosti« za tukajšnje italijanstvo. Glavni tajnik Redento Romano je odkril, da so bila iz Trsta poslana v Rim »pisma in spomenice«, v katerih so Tržačani opozorili na te nevarnosti vodstvo stranke, ministrskega predsednika Scelbo in ostale člane vlade.

Ves občni zbor je dihal iz sebe kritiko in grajo političnega dela, ki ga je lanskega oktobra izvršila Scelbova vlada v Londonu.

Nekdo je šel celo tako daleč, da je predlagal naslednje: ko mine poslednji rok, do katerega je Italijanom dovoljeno se izseliti iz cone B, naj se rimska vlada pripravi, da odpove londonski sporazum. Od vseh strani so se slišali na občnem zboru glasovi, da je od Italije in Jugoslavije podpisani posebni statut neizvedljiv.

»RECIPROCITETA JE NEMOGOČA«

Zakaj je neizvedljiv? Zaradi tega — pravijo — ker vlada v coni B komunizem, v coni A zapadna demokracija. Na Tržaškem si Slovenci lahko ustanovljajo različne stranke, društva in časopise, onkraj meje vlada pa samo ena stranka, vsa društva in časopisi so komunistični, tamkajšnji Italijani zato niso enakopravni tukajšnjim Slovencem.

V takih razmerah je tako zvana reciprociteta nemogoča, to se pravi, da ne more veljati pravilo: »Kakor ti z mojimi, tako jaz s tvojimi.« Temelji, na katerih bi moral sloveti londonski sporazum, so torej gnili in zato je najbolje, da se pogodba razveljavi.

Toda kakor se zdi to modrovanje na oko razsodno, je vendarle zgrešeno: Scelba je ravnal popolnoma pravilno, da je v pogodbi z Jugoslavijo zagotovil istrskim Italijanom določene jezikovne in narodne pravice, pa čeprav vlada onkraj meje komunizem.

Kadar dve državi z različnim družabnim in političnim redom sklepata pogodbo, ne more ena od druge zahtevati, naj zavoljo tujih manjšin spremeni svoj državni ustroj, naj recimo odpravi monarhijo, da bi obe manjšini uživali iste republikanske demokratske svoboščine.

Ko se je predvojna Jugoslavija pogajala o

jugoslovanski manjšini v Julijski krajini z Mussolinijem, ni od njega zahtevala, naj odpravi fašistično diktaturo. Z njim se je razgovarjala, četudi je bila v tedanji Italiji dovoljena le ena stranka in so bile vse organizacije razen fašističnih — prepovedane. Od Mussolinija ni pričakovala, da zatre fašizem, temveč zahtevala samo to, da spoštuje našo narodnost: kakor imajo vsi italijanski državljani šole v svojem materinem jeziku naj jih imajo tudi Slovenci in Hrvati. Država naj enako spoštuje materinščino vseh državljanov. Šlo je za jezikovno in narodno enakopravnost in za nič drugega.

In pri ogroženih manjšinah je ohranitev jezika in narodnosti prva in najvažnejša

stvar. Vladavine se menjajo, narodi ostanejo. Če jezik umre, umre tudi narod. Nič ne pomaga, da pride pozneje na oblast še tako pravična vlada, ako je medtem narod zginil.

Fašizem je bil za nas ravno zavoljo tega tako nevaren, ker mu ni bilo dovolj, da nad nami neomejeno vlada, temveč je hotel kar našo narodnost uničiti: zatrl je vse slovenske časopise, prepovedal celo molitvenike v našem jeziku, spreminjal naša imena, nam branil tudi to, da se v javnih prostorih med sabo po naše razgovarjamo. »Qui si parla solamente italiano!« je bilo tiskano v vseh tramvajih in gostilnah. Takega zatiranja ni bilo nikjer v Evropi.

Ali je italijanska narodnost ogrožena?

Vsak trezen in pravičen človek si mora postaviti vprašanje, ali žive Italijani v Istri v enakih ali sličnih razmerah, kakor smo mi dve desetletji v Italiji. Kaj je z njihovimi šolami, kaj s časopisjem, kaj z društvi, kaj z jezikovno enakopravnostjo v javnosti in uradih?

Mi nismo komunisti in komunistična načela odklanjamo, toda naša prva časnikarska dolžnost je navzlic temu, da brezpogojno spoštujemo — resnico! Zanimali smo se za razmere v coni B in ugotovili naslednje: v vseh krajih, kjer žive Italijani, obstoje ljudske in srednje šole z italijanskim učnim jezikom. Na področju izhaja italijansko časopisje in delujejo italijanska prosvetna društva. V Kopru imajo italijanski radio kakor mi slovenskega v Trstu.

Vsi vemo, kakšne težave imam pri nas z dvojezičnimi napisi. Dr. Palamara se je postavil na stališče, da se morajo naše občine v tem vprašanju strogo držati reciprocitete ali načela: Kakor ti meni, tako jaz tebi!

Njegovo načelo sprejememo. Naj le sede v avtomobil ter si ogleda cono B. Tam bo videl v Kopru, Bujah, Izoli in v vseh krajih, kjer žive Italijani, na ulicah dvojezične napise. Videl bo dvojezične napise na vseh uradih in tudi na gostilnah in trgovinah. Če se res drži reciprocitete, bi moral isto takoj dovoliti pri nas.

Kako je v uradih? Kamorkoli greš, lahko govoriš slovenski ali italijanski, uradniki odgovarjajo vsakomur v njegovem jeziku. Prošnje lahko vložiš po volji v italijanščini ali slovenščini in v istem jeziku dobiš odgovor. Vsi uradni razglasi so dvojezični.

Na okrajnem sodišču v Kopru je nameščenih 6 sodnikov, od katerih obvladajo vsi razen enega oba jezika in vodijo po potrebi

razprave v italijanščini.

Krivično bi bilo torej trditi, da so Italijani cone B ogroženi v svojem narodnem obstanku.

Kako je pri nas, ni treba razlagati. Na vseh sodnijah in javnih uradih vlada izključno italijanščina. Če so se gospodje krščanski demokrati na svojem občnem zboru toliko navduševali za reciprociteto, naj le uvedejo k nam iste jezikovne razmere, kakor so v coni B, in mi jim bomo hvaležni. Dr. Palamara naj se le strogo in pošteno drži načela: »Kakor ti meni, tako jaz tebi!«

ITALIJANI BEŽIJO

Kaj nam pomagajo vse jezikovne svoboščine — nam porečejo Italijani — če naši ljudje kljub temu množično beže iz cone B? Samo od 5. oktobra 1954 do danes se jih je izselilo nad 10 tisoč. Ako se to izseljevanje ne ustavi, bo italijanska manjšina sploh izginila.

V tem primeru — je poudaril tajnik Krščanske demokracije Romano — bi postal posebni statut za Italijane brezpomemben in rimska vlada bi ne imela nobene dolžnosti več, da ga ona sama spoštuje, »v kolikor se tiče Slovencev na Tržaškem ozemlju«.

Da se Italijani selijo iz cone B v Trst, je resnično. Toda tu nastane važno vprašanje, kdo je za to odgovoren.

Priznavamo brez obotavljanja, da Italijanom v Istri in coni B ne more biti lahko, kajti biti narodna manjšina je že samo po sebi neprijetna reč. Saj smo sami pod Italijo poskusili, kaj to pomeni. Še teže mora biti za Italijane, ki so neprestano bili gospodarji Istre, čeprav so vedno predstavljali v deželi manjšino. Njihova moč je slonela na

Nadaljevanje na 3. strani

NOVICE Z VSEGA SVETA

ZAPISNIKI O JALTI

Jalta je lepo letovišče na obali Črnega morja. Ko se je bližal poraz Hitlerjev, so se februarja 1944 tu sestali Roosevelt, Stalin in Churchill, da skrojijo usodo sveta.

Kaj so tam govorili, je bila do danes tajnost. Sedaj so pa Amerikanci večino zapisnikov objavili. To je vplivalo kakor bomba. Posebno Churchill je zelo hud. Zakaj?

Ker se v zapisnikih bere, kako slabo je sodil n. pr. o Francozih. O njih je rekel, da niso skoro nič koristili zaveznikom v vojni in da so nehali biti velesila. To je sicer res, a danes so Francozi spet prijatelji Velike Britanije in se ne sme o njih tako govoriti.

Nemčijo so hoteli v Jalti spremeniti v čisto poljedelsko državo. Uničiti so hoteli njeno industrijo, jo držati stalno razoroženo in za dolgo časa zasledeno. Danes jo oborožujejo in se hočejo nanjo nasloniti. Churchill ne more biti prijetno, da Nemci sedaj berejo, kaj je o njih mislil v Jalti.

O Trstu sta Churchill in Roosevelt rekla, da ne sme priti niti pod Jugoslavijo niti pod Italijo. Stalin se je s tem strinjal. Čeprav komunist, je bil proti Titu. Trsta ni hotel dati Jugoslaviji. Pozneje so dali Trst Italiji in to je Moskva spet odobrila.

Svet se sprašuje, zakaj so Amerikanci vse to objavili. Vzroki so različni.

Najprej zaradi tega, ker je Roosevelt na Jalti v vsem popuščal Stalinu. Dal mu je Poljsko, Romunijo, Bolgarijo, Ogrsko in Vzhodno Nemčijo. Ravno tako velika ozemlja mu je prepustil v Aziji. Če je komunizem gospodar tako obsežnih delov Evrope in Azije, je tega kriv Roosevelt.

Zato naj svet pazi, da ne bo spet popuščal Moskvi, kakor želi Anglija in druge države.

Amerikanci naj pa pri prihodnjih volitvah glasujejo proti Rooseveltovim demokratom in podprejo Eisenhowerjeve republike!

KDO BO NOV PREDSEDNIK REPUBLIKE?

Najbrž bodo meseca maja v Italiji izbrali novega državnega poveljarja. Po ustavi volijo predsednika poslanci, senatorji in predsedniki pokrajinskih zborov na skupni seji. Pri prvem glasovanju mora kandidat dobiti dve tretjini glasov, pri nadaljnjem zadostuje navadna večina.

Težava je v tem, da Italija nima še 16 pokrajin, kakor jih zakon predpisuje, temveč organiziranih samo 4.

Predsednika bodo na vsak način izvolili. Imenujejo razne osebe. Tako predsednika senata Merzagoro in tudi duhovnika don Sturza. Ni izključeno, da izberejo spet Einaudija. Nekateri omenjajo tudi predsednika poslanske zbornice Gronchija. Baje se hoče Fanfani na lep način znebiti svojega tekmeča s tem, da ga postavi v zlato kletko.

JUGOSLAVIJA PROTESTIRA

Brali smo, da se je Beograd odločil »resno opozoriti«
rimsko vlado na politiko načrtnega naseljevanja slovenske zemlje na Tržaškem, s katerim tukajšnja oblastva grobo kršijo londonski sporazum z dne 5. oktobra 1954.

Sedaj protestira Jugoslavija tudi zoper tržaško policijo, ker je zaprla številne bivše

partizane v Šklednju zaradi dejanj, ki so se dogodila pred 10 leti v borbi proti fašizmu in bi morala biti po mednarodnih pogodbah že davno pozabljena.

SCELBOVO POTOVANJE

Danes zjutraj sta odletela načelnik vlade Scelba in zunanji minister Martino iz Rima v Ameriko. Najprej bosta obiskala Kanado, nato Združene države.

Tja sta odpotovala, da bi utrdila zveze z zapadnim svetom ter zagotovila Italiji predvsem nadaljnjo pomoč Združenih držav. V Washingtonu iščeta baje posojilo, da bi okrepila italijansko gospodarstvo.

ROPARSKI NAPAD

V torek zjutraj je stopil neki mladenič v trgovino zelenjave pri Sv. Jakobu in naročil pol kilograma pomaranč. Ko se je prodajalka obrnila, jo je s trdim predmetom lopnil po glavi. Ženska je začela na vse grlo kričati, tako da se je napadalec prestrašil ter se spustil brez plena v beg.

Ubogo žensko so odpeljali v bolnišnico, falot je pa pobegnul brez sledu. Take reči se godijo v Trstu ob belem dnevu. V mestu imamo na tisoče policistov, a ko jih potrebuješ, ni nikjer nikogar. Zelo pridni pa so, ko je treba spraševati Slovence, v katero šolo pošiljajo otroke.

VELIKA ŽALOST

V Švici je umrl vladar male azijske države Nepal na pobočju Himalaje. Truplo so prepeljali z letalom v prestolnico.

Vseh 6 milijonov podanikov bo moralo 13 dni žalovati in nositi ta čas samo srajce. Jedli bodo le enkrat na dan, in sicer neslano hrano.

Edina oseba, ki se sme do sitega najesti, je pokojnikov sin in njegov naslednik na prestolu.

UMRL JE PROF. BOGUMIL REMEC

Pred kratkim je umrl v Buenos Airesu bivši predsednik Slov. ljudske stranke in član slovenske vlade po razpadu Avstrije prof. Bogumil Remeč.

Bil je čvrst in odločen značaj ter v zasebnem in javnem življenju poštena duša. Čeprav se med vojno v marsičem ni strinjal z vodstvom stranke, je moral v begunstvo.

V tujini se je težko znašel, srce ga je ne prestano vleklo k rodni slovenski zemlji. Možno tako odličnih sposobnosti, ki je stal desetletja v ospredju slovenskega javnega življenja, si je moral na stara leta težko služiti vsakdanji kruh. Umrl je kot uslužbenec hotaničnega vrta v Buenos Airesu. Zares grenko je življenje v begunstvu.

Naj mirno počiva v daljnji tuji zemlji. Družini izrekamo iskreno sožalje.

OBMEJNI PROMET

Na bloku pri Rdeči hiši v Gorici postaja promet čez mejo čedalje živahnejši. V februarju je prekorajilo mejo 1706 italijanskih in 182 jugoslovanskih dvolastnikov. S potnimi listi je prišlo v Italijo okoli 1500 oseb, v Jugoslavijo pa 1300. V Italijo so pripeljali približno 83 tisoč stotov blaga, največ lesa, opeke, mesa in češpelj.

Prebivalstvo naših krajev težko pričakuje, kdaj bosta Italija in Jugoslavija podpisali

sporazum o splošnem obmejnem prometu na vsej meji od Novega grada v Istri do Trbiža v Kanalski dolini. Pogajanja tečejo v Vidmu že več mesecev, a se še vedno ne morejo zaključiti. Naj jih čimprej ugodno končajo, da bodo ljudje zadihali!

TUDI FRANCIJA HOČE BOMBO

V Parizu so sklenili, da mora tudi Francija izdelovati vodikove bombe. Doslej so imele to strašno orožje le Amerika, Sovjetska zveza in Velika Britanija.

Sedaj se bo priključila Francija, češ da jo bodo le tako šteli med resnične velesile in v svetu spoštovali.

GOSPODARSKA POGODBA

Uradne osebe izjavljajo, da bo v najkrajšem času podpisan gospodarski sporazum med Italijo in Jugoslavijo. Izmenjava blaga med obema državama bo dosegla vrednost 60 milijard lir na leto.

Od tega odpadejo na krajevno trgovino s Trstom 4 milijarde, za goriški odsek sta določeni 2 milijardi.

Razen tega bodo smeli prebivalci koprškega-bujskega in sežanskega okraja med seboj občevati in jemati čez mejo drobno blago. Bomo kmalu videli, koliko je na tem resnice.

FRANCO IN KARDINAL SEGURA

Med njima je izbruhnulo hudo nasprotje, ker je kardinal javno napadel vlado, češ da podpira protestantizem.

Zanimivo je, da se je Vatikan postavil na stran Franca. Kardinalu je imenoval pomožnega škofa in mu celo namignil, naj odstopi.

Seguri očitajo, da je starokopiten in premalo socialen, kar žene revne sloje na levo. Mnogi španski škofje, pod vodstvom Herrera, vidijo v kardinalovem zadržanju nevarnost za Cerkev. Drugi so pa mnenja, da se Segura bori proti vplivu protestantske Amerike, ker bi rada spravila Španijo v politično odvisnost.

RIMSKA VLADA SE KRHA

Scelbova večina v parlamentu sloni na 4 strankah: na krščanskih demokratih, liberalcih, Saragatovih socialistih in republikan- cih. V zadnjih časih je med zavezniki začelo pokati. Spor je nastal zavoljo agrarne reforme. Liberalci drže bolj z veleposestniki, socialisti in republikanci bolj s kmeti. Zdelo se je že, da bo vlada zaradi tega padla, končno so se vendar pobotali in sklenili sporazum. Sedaj so pa republikanci rekli, da sporazuma ne priznavajo.

Tajnik Krščanske demokracije Fanfani je zahteval, naj se stvar temeljito razčisti, še preden gre Scelba v Ameriko, čeprav bi imela vlada zastran tega pasti.

V poslednjem hipu so pa sklenili naslednje: 4 stranke žele ostati tudi v bodoče skupaj, da branijo demokracijo pred komunisti in fašisti. Pod kakimi pogoji bi bilo to mogoče, o tem bodo sklepali po Scelbovem povratku.

Za vse je torej jasno le to, da se bo položaj razjasnil — če mogoče — pozneje.

POROKA

Na praznik sv. Jožefa sta si v barkovljanski cerkvi obljubila večno zvestobo dr. Oton Berce, profesor na slovenski gimnaziji v Trstu, in Uča Gaspersič iz znane slovenske trgovske družine.

Po cerkvenem obredu se je dolga vrsta avtomobilov odpravila proti Repentabru. Tu je bilo ženitovanjsko slavlje, katerega se je udeležilo skoro 100 gostov. Razporeženje je bilo domače in veselo. Skoro ves dan je odmevala slovenska pesem. Mlademu paru in staršem iskreno čestitamo!

„Kakor ti meni, tako jaz tebi!“ ali reciprociteta

Nadaljevanje s 1. strani

veleposestnikov in trgovcev, skratka na meščanstvu.

Razumljivo je zato, da jih je socialna revolucija v Istri hudo prizadela in da so iz tega razloga mnogi silili čez mejo. Vse to je človeško razumljivo, toda dolžnost prave italijanske narodne politike je vendar bila, da se temu izseljevanju navzlic vsemu z vsemi silami ustavlja in upira.

Tako so ravnali vsi narodi, ki so se resno borili za svoj obstanek. Mala Srbija je rojake, ko so iz Turčije hoteli zbežati v matično državo, gnala večkrat z orožniki nazaj čez mejo ter jih tako prisilila, da vztrajajo na rodni zemlji. Za časa fašizma smo označevali Slovence, ki so zavoljo udobnega življenja bežali v Jugoslavijo, za narodne mlačneže ter zahtevali, naj jih za take smatrajo tudi onkraj meje.

NOVICE

BEBLER V PARIZ

Državni podtajnik v jugoslovanskem zunanjem ministrstvu dr. Aleš Bebler je bil imenovan za veleposlanika v Parizu.

Vzrok te spremembe v vodstvu jugoslovanske diplomacije nam ni znan.

ZOPET KRSTNA IMENA

Na južnem Tirolskem vlada veliko razburjenje, ker je okrožni sodnik Mazzarichio v Boenu odločil, da je treba v uradne listine zapisovati odslej krstna imena izključno v italijanščini: torej ne Johann, temveč Giovanni, ne Alois, temveč Luigi.

Proti temu so protestirali v Rimu nemški poslanci in senatorji, češ da je s tem obnovljen Mussolinijev zakon iz leta 1939, ki ga je bila italijanska republika že preklicala l. 1947.

Zoper Mazzaricchiovo odločbo se je vzdignilo tudi avstrijsko časopisje. Največji dnevnik Neue Freie Presse je priobčil o tem poseben uvodnik.

Zaradi razmer na Tirolskem začenja spet agitacija v Avstriji in Nemčiji.

ŠKODLJIVO STRANKARSTVO

Mendès-France je začel, kakor vemo, ostro borbo proti alkoholizmu, ki je rakava rana Francije. Prepovedal je izdajati obrtnice za nove pivnice in nova dovoljenja za prosto žganjekuho. Vojakom so pri menaži začeli dajati namesto vina merico mleka.

Ti in slični predpisi so še vedno v veljavi. Toda glej, stranke, ki so prej zanje glasovale, so sedaj proti tem postavam. Bližajo se namreč volitve. Poslanci se boje vinogradnikov in vinskih trgovcev. Njihovi glasovi so jim važnejši kakor zdravje ljudstva.

Prvo je, da so izvoljeni v parlament, potem šele pridejo načela, programi in državne koristi.

JUGOSLOVANSKA ATOMSKA KOMISIJA

Dne 3. marca je bil v Beogradu ustanovljen državni odbor, ki se bo bavil z raziskovanjem atomske sile. Za predsednika je bil izvoljen Aleksander Ranković, člani so različni učenjaki in tudi nekateri ministri.

Jugoslavija hoče sama proizvajati atomsko silo in jo uporabljati predvsem v miroljubne namene.

Nekaj popolnoma nasprotnega smo pa doživeli v Trstu po zadnji vojni. Naj navedemo le en primer. Do leta 1952 so poučevali na laških šolah v cono B tako rekoč sami učitelji italijanske narodnosti. Tedaj se je pa zgodilo nekaj nezasišanega: lepega dne se je vzdignilo iz cone B kar 52 učiteljev ter zginilo za vedno v Trst, čeprav jih nihče ni podil iz služb in čez mejo. Kdo je kriv, da so ostali otroci brez učiteljev svojega rodu? Kdo je otroke pustil na cedilu?

Italijani sami! In tem ubežnikom so tukajšnja oblastva takoj dala službe, jim šla na vse načine na roko, jih še nagradila.

»PRVO JE BORBA PROTI SLOVENCEM«

Slično so ravnali z vsemi Italijani, ki niso marali ostati kot manjšina onkraj meje. Nič niso spraševali, ali je kdo res moral zapustiti domačo zemljo, temveč vsem so nakazali lepe mesečne podpore, jim oskrbeli službe, jim sezidali stanovanja ter jim povsod dajali prednost pred domačini.

Piccolo se je pred kratkim hvalil, da bo begunsko naselje v Sosljanu sestavljeno iz ličnih vil z vrtovi in gozdiči in vsem sodobnim ugodjem. Zares, nikoli niso te begunske družine še stanovale tako lepo in prijetno.

Kdo naj bi v takih razmerah ne prišel rad v matično državo? Saj bi bil res neumen, da bi ostal v Istri, če ga tu čaka služba, podpora in stanovanje. Toda s tako politiko se izseljevanje le podpira in se načrtno slabijo italijanske postojanke v Istri. Taka politika je prav za prav protitalijanska in zanjo je soodgovorna rimska vlada.

Sedaj seveda vpijejo, da je treba izseljevanje iz cone B za vsako ceno ustaviti. Prejš-

nje zgrešene politike seve ni več mogoče spremeniti. Toda londonski sporazum nudi Italiji priliko, da lahko še mnogo napak popravi: po sporazumu imajo Italijani pravico se vrniti na svoje domove v cono B. Oblastva naj pošljejo vse one, ki bi tam lahko živeli, enostavno čez mejo in naj se uprejo slehernemu novemu priseljevanju. S tem bodo koristila italijanstvu, obenem pa tukajšnjim domačinom, ki se že sami bore z brezposelnostjo.

Toda za krščanske demokratske nacionaliste to ni prva skrb, oni zasledujejo še druge cilje: v svoji programatični izjavi pravijo, naj se londonski sporazum izvede tako, da se z njim v nobenem primeru ne ogrozi italijanstvo Trsta. To bi se seve zgodilo, ako bi se tu Slovincem priznala pravica do dvojezičnosti. Slovenci ne smejo biti enakovrni z Italijani.

V resoluciji poudarjajo, da mora italijanska politika na meji postati po londonskem sporazumu »ideološko napadalna« (ideologeticamente aggressiva).

Obenem zahtevajo od vlade še denarja, da se lahko nadaljuje gradnja begunskih naselij v naših krajih. Naseljevanje slovenske zemlje naj gre torej naprej!

Najodkriteje je govoril na občnem zboru Istran Parma: »Mi Istrani smo že povedali državnemu podtajniku v zunanjem ministrstvu Benvenutiju svojo misel. Mi smo »nasprotni«, da bi vlada dala tržaškemu Slovincem kake nove pravice. »Za cono B ne zahtevamo ničesar, kar bi lahko škodovalo italijanstvu Tržaškega ozemlja.«

Prvo in glavno je torej borba proti Slovincem. Kako naj se tržaška italijanska krščanska demokracija potem še čudi, da noben pošten in resničen Slovenec, pa naj bo še tak katoličan, ne more z njo sodelovati, če noče postati izdajalec lastnega naroda?

Ravnotežje zaradi strahu

Po velikih Napoleonovih vojnah so velesile l. 1815 na dunajskem mirovnem zasedanju skušale urediti medsebojno razmerje tako, da bi ne prišlo do novih vojn.

Vodilni evropski sili sta takrat bili Anglija in Rusija. Amerika se tedaj ni še mešala v svetovno politiko.

Angleški državniki so tačas proglasili na Dunaju načelo o tako zvanem »ravnotežju sil«. Če je katera evropska dežela postala premočna in zato nevarna, se je Anglija ali Rusija pridružila njenim nasprotnikom. Na ta način je politična tehtnica prišla spet v ravnotežje. S pomočjo tega gunganja zdaj sem, zdaj tja ni prišlo pol stoletja v Evropi do večjih vojnih spopadov. To je pomenilo tedaj višek politične modrosti.

Po drugi svetovni vojni so se pa razmere korenito spremenile. Svet je danes razklan v dva tabora. Na zapadu je vodilna sila Amerika ali ZDA, na vzhodu pa Rusija ali ZSSR. Če danes postane recimo vzhodni blok premočan, ni več mogoče, da bi katera država s tem, da je presedla na nasprotno stran, potegnila skledico navzgor. To je nemogoče vse dotlej, dokler bi se ne ustvaril kak tretji tabor, ki bi položil svojo moč zdaj na levo, zdaj na desno in držal tehtnico v ravnotežju.

Zakaj ni še torej izbruhnila nova vojna? Stari Churchill pravi, da zaradi tega ne, ker velja danes v politiki načelo »ravnotežja iz strahu«.

Če en tabor opazi, da je drugi dobro oborožen, takoj naznani svetu, da je on izumil še hujše vojno orožje. Nasprotnik se ustraši in si ne upa sprožiti vojne.

Najprej je Amerika vrgla atomsko bombo na Hirošimo. Bila je edina, ki je imela tako orožje, in zato si je ni nihče upal napasti. Toda Rusi niso mirovali, dokler niso tudi sami izgotovili enakega orožja. Nato so Amerikanci izumili vodikovo bombo, ki je nepriemernó hujša od atomske. Minulo je nekaj časa in glej, Rusi naznanijo svetu, da imajo sedaj tudi oni vodikovo strašilo.

V odgovor je 13. februarja t. l. razglasil ameriški profesor Hahn, da so ZD v posesti kobaltove bombe. Deset takih zadostuje, da se pokonča ves človeški rod.

In tako se medsebojno zastraševanje nadaljuje. Noben tabor si ne upa sprožiti vojne, ker se boji, da bi bil tudi sam uničen. To je ravnotežje iz strahu.

Vendar mir, ki sloni na strahu, ni pravi mir. Resničen mir bi moral biti ukoreninjen v dobri volji in razumu odgovornih državljanov. Usoda narodov je odvisna od vesti in poštenja političnih voditeljev in na žalost zelo malo od ljudstva.

Saj vidimo v malem celo pri nas, kako je od voditeljev odvisno, ali naj vlada med Slovinci sloga ali pa prepir in razdor!

Dopisi s Tržaškega

BOLJUNEC

Življenje v naši vasi postaja dan za dnem neznošnejše. Vendar ne mislite, da so tega krive kake vaše razprtije, saj se Boljunčani med seboj dobro razumemo in vemo, da je treba drug drugega potrpeti. Vzrok naše nesreče je tukajšnji kamnolom. To se bo marsikom čudno zdelo, ko bi bilo treba danes vsako industrijsko podjetje pozdraviti, saj nudi našim ljudem potrebni kruh. Kljub temu pa nam povzročia naš kamnolom hude neveselosti. Ker stoji namreč tik za vasjo, smo Boljunčani že dolgo vrsto let izpostavljeni celodnevni ropoti strojev. Ob določenih urah začne strahovito pokati, po vasi frčijo kamenje, iz kamnoloma se pa valijo oblaki prahu.

Proti temu stanju so vaščani že štirikrat nastopili s pismenimi pritožbami na oblastva. Lansko leto so končno dosegli, da je prefektura izdala odlok, ki predpisuje natančna navodila, po katerih bi se vodstvo kamnoloma moralo ravnati. Na žalost se pa dogaja, da se pri delu ne držijo teh predpisov. Boljunčani smo napravili že toliko poti, da bi se temu naredilo konec, a vse je zaman. Za stvar se je zavzela tudi občinska uprava, ki pa na žalost ni ničesar dosegla. Prišlo je tako daleč, da ne vemo, kam naj se obrnemo! Ne razumemo, čemu se lastnik g. Brussi noče držati predpisov. Zdi se nam, da mu je pri srcu le mastni zaslužek. Kaj pa naše zdravje? Medtem ko bi moral g. Brussi neprenehno ropot odpraviti, ravna ravno nasprotno.

Za mine je določenih 10 kg razstreliva, uporabljaja pa jih 35. Mine bi morale biti pokrite, a se dogaja, da prileti kamenje celo na trg. Največ škode trpijo hiše, ki so v bližini kamnoloma. Kamenje jim kvira streho in zidovi popokajo. Najhuje je, da se ljudje ne morejo odpočiti in postajajo zato živčni. Matere imajo z majhnimi otroki velik križ, ker jim neprenehno streljanje ne pusti spati.

Skrajni čas je, da si g. Brussi postavi roko na srce in se vpraša, ali je njegovo ravnanje moralno. Če ima le še kaj vesti, bo ukazal, naj se to nevzdržno stanje odpravi. Prepričani smo, da je v Boljuncu dovolj zaslužil in zato z največjo lahkoto potroši nekaj denarja za zdravje vaščanov, do katerega imamo sveto pravico. Priporočamo mu, naj posnema kamnolom Faccanoni, ki je že po prvem protestu odpravil vse neveselosti, povzročene tamkajšnjim ljudem. V ostalem je njegova dolžnost, da se drži zakona. Njegova sveta dolžnost bi tudi bila, da hišnim gospodarjem poravnaja škodo, ne da bi jim bilo treba zanjo moledovati. Ker se bojimo, da homo tudi to pot naleteli na gluha ušesa, mu že vnaprej povemo, da smo za svojo sveto pravico pripravljeni se poslužiti vseh sredstev, ki nam jih nudijo obstoječi zakoni.

Vaščani

SESLJAN

Obče znano je, da je naša povojna mladina vse preveč razposajena in objestna. Kljub temu, da se starši in vzgojitelji neprestano trudijo, kako otroke ukrotiti in jih učiti reda ter brzdati njihovo živahnost, le težko dosežajo zaželeni uspeh.

Tak primer čezmerne živahnosti se je pripetil pri nas v torek. Ko so dopoldanski u-

čenci zapuščali šolo, so čakali na šolskem dvorišču šolarji nižjih razredov, da se učilnica izprazni. Neki učenec iz 4. razreda je morda iz samega veselja, da je prost, skočil na hrbet svojemu tovarišu Brunu Ferfolji. Oba sta padla na tla, a slednji je začel jokati ter tožiti, da ga rama hudo boli.

Odpeljali so ga takoj k zdravniku, ki je ugotovil nalom ključnice. Revček se je še isti dan moral zateči v bolnico. Ta žalostni primer naj bo mladini v pouk in svarilo, da se bo povsod lepo in olikano vedla.

Upamo pa, da bo mali Sesljančan kmalu zdrav.

MEDJAVAS

Mnogi kmetje iz Medje vasi, iz Cerovelj in Mavhinj imajo posestva onkraj meje. Gre povvečini za parcele, na katerih rastejo drevesa, ki jih posestniki posečejo za domačo uporabo, marsikateri voziček pa tudi prodajo. Vsi imajo sicer dvolastniško dovoljenje za prehod meje, vendar se morajo posluževati le bloka pri Šempolaju. Ker je pot zelo dolga, jim je vse delo otežkočeno, saj zgubijo skoraj ves dan samo za pot. Pozanimali so se že večkrat, da bi jim dovolili prehod na cesti, ki pelje za Grmado v Cerovlje, a niso mogli ničesar doseči, češ da je meja že določena in da ni predvidenih novih blokov.

Kakor smo slišali, se bi to vprašanje sedaj lahko rešilo, če bi se zanje zavzeli na pogajanjih, ki jih vodi jugoslovansko-italijanska komisija za obmejni promet v Vidmu. Priporočamo prizadetim kmetom, naj nemudoma stopijo v stik z občinsko upravo in kmetijskim nadzorništvom, ki se za stvar zanimata. Treba je pohiteti, ker se pogajanja baje bližajo koncu.

NABREŽINA

Da nas je pred kratkim obiskal komisar in podpisal namesto našega župana gradbeno dovoljenje »julijskim in dalmatinskim beguncem«, vemo vsi. Malokdo pa ve, da je prišel v Nabrežino še en komisar, in to ne samo za kratko uro, temveč za dalj časa. Gospoda so poslali, da bi vodil tukajšnji šolski patronat.

Kaj pa ta od nas hoče? Saj ima organizacija svoj odbor, v katerem sedijo šolniki obbeh narodnosti ter predstavniki Cerkve, občine in javnega zdravstva! Kaj ni že teh dovolj za upravljanje organizacije, katere delokrog pač ni bogve kako obširen? Zakaj komisar?

Med ljudmi se širijo različne razlage. Najbrž bo prava naslednja:

V svetu šolskega patronata imajo večino Slovenci, zato je razumljivo, da bi moral biti predsednik Slovenec. To je tudi do sedaj vedno bilo. Ker zadnji ni več v šolski službi, bi moral svet izvoliti novega in gotovo ne bi Italijana, kar je razumljivo, saj tudi oni ne bi izvolili Slovenca, če bi bili v večini.

In tega so se italijanski »demokrati« ustrašili. Raje ko da postane predsednik spet Slovenec, naj pride v Nabrežino komisar!

Kako je natančno s to stvarjo, za to se bomo še pozanimali. Eno pa je že danes gotovo: pošiljanje komisarjev je skrajno nesimpatično in diši po vsem drugem kot po demokraciji.

RICMANJE

Na praznik sv. Jožefa, našega vaškega zavetnika, je kakor vselej tudi letos bilo zelo živahno. Krasno pomladansko sonce je zvalilo v Ricmanje trume Tržačanov, ki so kaj kmalu zasedli vse vaše gostilne do zadnjega kotička. Mladina pa je raje ostala na prostem ter se lepo zabavala. Gostje so se predvsem veselili pristnega brežana in domače gnjati, ki so jo prodajali na stojnicah po vasi. Okoli prodajalcev je bila taka gneča, da si le s težavo prišel do zaželenega mesa. Otroci so se ves dan veselo vrteli na vrtljaku, ki tudi letos ni manjkal. Ob večernih urah pa smo opazili tudi marsikaterega si volasega možakarja, kako se je z mladostnim zanosom namestil na sedež ter se povzpел v višino. Ko smo gledali ves ta vrvež, smo si mislili, kako bi bilo koristno, če bi uspeli večkrat privabiti tudi ob drugih prilikah v Ricmanje tako veliko množico. Prepričani smo, da bi se z združenimi močmi in z vztrajnim delom le dalo nekaj doseči. V današnjih razmerah je turizem morda najvažnejši vir dohodkov. Za stvar bi se morali v prvi vrsti zanimati gostilničarji, ki naj skušajo najprej preurediti svoje lokale. To je prvi pogoj, da se lahko tujski promet pozivi in razmahne.

OPČINE

Openci nismo od zamenjave oblasti na Tržaškem pričakovali pečenih piščancev. Nasprotno, dobro smo se zavedali, da ne bo več lepih dolarjev, katere smo pod zavezniško upravo od časa do časa poduhali. A vendar si nismo predstavljali, da nam bodo novi oblastniki povzročali toliko sitnosti in skrbi. Včasih imamo kar občutek, da smo še vedno sredi zadnje vojne, ko se je policija zanimala za vsak korak, ki ga je človek napravil.

Danes so pri nas zasliševanja zopet na dnevnem redu. Tako n. pr. izprašujejo železničarje, ki prihajajo v stik z jugoslovanskimi tovariši, kaj so z njimi govorili.

Mnogo se tudi šušlja o Zadružni gostilni. Sedaj je zaprta, uradno zaradi popravil, a tega nihče ne verjame. Ljudje vedo, da so upraviteljico neprestano zasliševali in nadlegovali.

Oblastva se obnašajo tako, kot bi si naravnost prizadevala ljudstvo razdražiti.

Ali pa nas hočejo morda zastrašiti in omehčati, dokler se ne uklonimo? Seveda se v tem primeru hudo motijo. Slovenci smo trdi in čim bolj nas bodo dražili, tem odločneje se bomo zagrizli v borbo za naš narodni obstoj.

ČUDNA OLIKA

V Ameriki imajo posebne navade. Moški smejo stopiti s klobukom na glavi v vsak prostor. Ponekod ga niti v cerkvi ne snamejo.

Samo za dvigala ali vzpenjače velja izjema. Brž ko stopi v »lift« kaka ženska, mora gospod vzeti klobuk z glave, sicer velja za neolikanca.

PREVEČ ZABELE

V Trstu so izšle številke o prehrani prebivalstva. Te kažejo, da porabi vsak Tržačan dnevno po 100 gramov maščobe.

Zdravniški predpisi pa pravijo, da je najbolje, če človek zaužije v različni hrani na dan samo 70 gramov masti. Ljudje močnega apetita in dobrega žepa so seve drugega mnenja.

Dopisi iz Goriške

SEJA MESTNEGA SVETA

Na seji, dne 17. marca, je mestni svet izvolil razne komisije za dodeljevanje stanovanj. V posvetovalni davčni komisiji za leto 1955-56 je bilo izvoljenih 20 občanov, med njimi Slovenca dr. Andrej Makuc in Bernard Bratuž.

Značilno pa je, da ni bil imenovan v komisijo za podpore (ECA) in za davčne prizive niti en Slovenec. Pravičnost zahteva, da bi prav v ti dve važni komisiji bil izvoljen tudi kak zastopnik Slovencev. Ali se morda bojite našega nadzorstva? S takim ravnanjem Slovenci nismo zadovoljni!

PODGORA

V Novem listu smo že večkrat poročali o nujni potrebi, da se čimprej zgradi čez Sočo brv iz Gorice v Podgoro. To je vroča želja vseh Podgorcev in Goričanov, ki jo že več let poudarjamo, tako na zborovanjih kakor v tisku. Posebno pa je brv živa potreba za uradnike in delavce naše predilnice, ker jim pomanjkanje brvi povzroča dnevni strošek 50 lir.

Oblastva so v tej zadevi posredovala pri vladi v Rimu, zanimal se je tudi poslanec Baresi. Sedaj smo zvedeli, da je višje oblastvo v Benetkah že odredilo izplačilo 15 milijonov lir, da se brv končno zgradi. Goriški tehnični urad (Genio Civile) ima nalogo, da delo izvrši in bo zato v kratkem razpisal javno dražbo. Brv pa baje ne bo zgrajena več na starem mestu, marveč nekoliko više pri ulici Brigata Pavia, kar se nam ne zdi ravno primerno. Brv je v prvi vrsti namenjena delavcem iz predilnice in zato bi bilo prav, da bi jo zgradili na starem mestu, v podaljšku ulice Brigata Casale.

ŠTMAVER

Na dan sv. Jožefa so nas obiskali goriški planinci. Zvabilo jih je zares lepo vreme na praznik premnogih Jožefov in Jožic. Za nekaj ur so vzeli v najem prijetne prostore pri Grgarcu. Ni manjkalo ne veselja ne šale in ne petja. Tudi pod je nekajkrat zaškripal pod težkimi čevlji goriških hribolazcev. Štmavci smo obiskov zabavnih Goričanov vedno veseli in si želimo lepega vremena, ker vemo, da jih bo potem prihajalo k nam vsako nedeljo veliko, saj je Štmaver zelo privlačna izletna točka.

Na veselo svidenje!

IZ ŠTEVERJANA

V občinski dvorani so na sv. Jožefa naši fantje praznovali prvo obletnico fantovskega krožka. Priredili so veseloigro »Fotograf«, dekliški krožek pa je nastopil s šalogramo »Dve teti«. Tudi ob tej priliki se je pokazalo, da ima Števerjan dobre igralce in igralke; posebno se je odlikovala s svojim lepim in živim igranjem Ančka Tinta.

Dekleta in fantje so sledili z veliko pazljivostjo zanimivemu predavanju dr. Klinca iz Gorice. Govornik je orisal lepoto Brd in zlasti Števerjana, ki nudi človeku diven razgled na goriško mesto, Vipavsko dolino, Kras in na naše gorske velikane. Poudaril je zlasti ljubezen do rodne grude in svaril ljudi pred izseljevanjem. Mladina je bila kar navdušena nad globokim predavanjem. Že skoro pred 50 leti je imel Števerjan

lastni poštni urad. Po drugi svetovni vojni smo pa ostali brez njega. Zato morajo Števerjanci hoditi po pokojnine v Pevmo. Najbolj pa trpijo zaradi tega Jazbinci, ki prejemajo pošto iz Ločnika, Moše in Koprive. Čestokrat jo morajo sami iskati pri omenjenih uradih ali pa preteče 4 do 8 dni, preden jo dobijo. Koliko stroškov, truda in izgube časa, če hoče človek priti do svoje pošte! Čudimo se, kako ni goriško poštno ravnateljstvo doslej uvidelo, da je že skrajni čas odpreti pri nas poštni urad. Saj je že 10 let, odkar je minila druga svetovna vojna. Da ni prostora, ne more biti upravičen razlog; če se ravnatelj potruji, ga že najde. Prav tako upravičeno zahtevamo, da vozi Ribijev avtobus do cerkve, kajti tu je priznano središče Števerjana. Če ne gre drugače, naj pripelje vsaj do Dvora. S tem ne bo ustrezeno le željam Števerjancev, marveč tudi vseh izletnikov. Saj je ravno v bližini cerkve najlepši razgled na vse strani.

TRŽIČ

V bližini Tržiča in Ronk so se v nedeljo ponesrečili na motornih vozilih kar trije mladi ljudje. Dva sta umrla v naši bolnici, tretji pa v Ronkah. Dan prej pa je našel smrt mladi inženir iz Gradiške, ki je končal tržaško tehniko šele l. 1954. Velik je krvavi davek, ki ga človeštvo vsak dan plačuje modernemu Molohu, tehniki.

Ministrstvo trgovske mornarice je naročilo v naši ladjedelnici gradnjo 23.500-tonske prevozne ladje, namesto prjšnje 22.000-tonske. Mesinsko pomorsko združenje pa je naročilo gradnjo ene tovorne ladje; poleg tega bo naša ladjedelnica dobila v popravo ameriško ladjo »Matsonline«. Podobna je veliki ameriški ladji »Homerica«, ki jo je ladjedelnica lansko leto popolnoma obnovila. Razume se, da so to vesele vesti za delavce, ki se vedno tresejo pred nevarnostjo, da jim zmanjka delo. Sodimo, da se to zlepa ne bo zgodilo, ker v skrajnem primeru bo naši ladjedelnici priskočilo na pomoč ministrstvo trgovske mornarice, kakor predpisuje novi zakon Tambroni.

IZ RONK

Kot smo zvedeli, je ministrstvo za kmetijstvo in gozdove obvestilo goriškega prefekta, da je odobrilo črpalko, ki naj služi namakanju zemljišč v Brancolu. O tem uspehu je že obveščen tudi kmečki konzorcij, ki ima sedež v Ronkah. Črpalka bo stala 8 milijonov lir. Od te vsote odpade na državo 87,5%, 12,5% pa na posestnike.

DOBERDOB

Vsi vaščani čestitamo domačinu Jarcu Karlu za lepo denarno nagrado, ki jo je prejel ob svečanem nagrajevanju naprednih kmetovalcev preteklo nedeljo v Gorici. Nagrajen je bil v skupini malih posestnikov, in sicer s 25 tisoč lirami.

Tudi pri nas so bile volitve v odbor za kmečko bolniško blagajno. Vseh volivcev je bilo 90, volilo pa jih je 83. Kakor v Sovodnjah in Števerjanu, je bila tudi pri nas predložena sporazumna kandidatna lista. Izvoljeni odbor bo vodil upravo blagajne tri leta.

Z VRHA

Vrhovci smo se že večkrat pritožili v listu, ker nam neredno in prepočasno dostavljajo pošto. Naše županstvo je pred meseci obljubilo, da bo poskrbelo, da poštna uprava čimprej ugodno reši to važno vprašanje. Vendar Vrhovci še vedno zama čakamo. Menimo, da zadeva ni zvezana z bogve kako velikimi stroški, a vendar minevajo leta in smo vedno pri starem. Mi trpimo večkrat občutno škodo, ker so javne ustanove nemarne, čeprav bi bile dolžne dvigati blagostanje delovnega ljudstva.

NOVI GORIŠKI KANONIK

Za kanonika stolnega kapitlja je bil 16. februarja imenovan msgr. Hektor Carlet. Novi kanonik je služboval tudi v Srednjem in na Placuti. Bil je nekaj let dekan v Idriji, zadnje čase pa nadžupnik v Ogleju. Odkar se je kanonikatu odpovedal msgr. Novak, imamo Slovenci v goriškem kapitlju le dva člana, msgr. dr. Kjačiča in Srečka Gregorca.

NOVI DOKTOR

Dne 3. marca je bil v Rimu povišan v doktorja jezuit Pavel Leskovec, doma z Gor nad Idrijo. Goričani se še dobro spominjamo njegove nove maše, ki jo je daroval po vzhodnem obredu na Placuti. K doktoratu mu iz srca čestita tudi Novi list ter mu želi obilo božjega blagoslova med vzhodnimi brati.

SPORTNE TEKME

V petek je šolsko skrbništvo priredilo športne tekme na 1500 m na Malih Rojcah v Gorici. Udeležile so se jih vse goriške srednje šole. Tekmovali so v treh skupinah. V prvi sta zasedla dijaka slovenskih srednjih šol, Cezut in Černic, 11. in 14. mesto. V drugi je zasedel častno drugo mesto slovenski srednješolec Mešnik Adolf; njegov brat Jože je dobil častno drugo mesto v prvi skupini. V zadnji sta se priborila na 10. in 14. mesto tudi dijaka slov. srednjih šol, Komel in Colja. Vsekakor lep uspeh!

ZA GORIŠKE KMETOVALCE

RAZDELITEV NAGRAD KMETOVALCEM

Preteklo nedeljo je kmetijski nadzornik dr. Marsano razdelil med goriške napredne kmetovalce dva milijona lir nagrad, ki jih je izplačalo ministrstvo za kmetijstvo in gozdove. Vsega skupaj je bilo razdeljenih 56 nagrad, in sicer 4 med velike posestnike, 3 med srednje in 23 med male. Svečanosti, ki je bila v dvorani mestnega sveta, so se udeležili vsi predstavniki državne in deželne uprave. Glavno besedo je imel kmetijski nadzornik, ki je med drugim pozdravil zborovalce v imenu ministra za kmetijstvo Medicija.

Med nagrajenimi velikimi posestniki ni bilo nobenega Slovenca, pač pa je dobil med srednjimi nagrado 60 tisoč lir Štekar Anton iz Števerjana. Med malimi posestniki je dobil 25 tisoč lir Jarc Karel iz Doberdoba.

Diplome, a žal brez denarja, so dobili naslednji slovenski kmetovalci: Komjanc Jožef in Gravner Jožef iz Števerjana ter uprava posestva baronice Tacco iz Števerjana, ki jo vodi g. Perin.

DELITEV SEMENSKEGA FIŽOLA

Kmetijsko nadzorništvo (ulica Duca d'Aosta) deli kmetovalcem razne vrste semenskega fižola. Vsak posestnik dobi največ po 4 kg. Prav tako se pri tem uradu deli semenska turščica. Vzorce za prošnje in vsa natančnejša pojasnila dobe kmetovalci pri Kmetijskem nadzorništvu. Potrudite se, da semena čimprej dobite, ker so za Goriško na razpolago le v določeni količini.

PRISTOJBINA ZA OPLOJEVANJE ŽIVINE

Bikorejcem so oblastva že sporočila, da od 1. januarja dalje velja za oplojevanje živine naslednja pristojbina: za rdečo furlansko pasmo 2200 lir (prispevek za IGE je v njej že všteti), za rjavkasto pasmo pa 1700 lir. Pristojbina velja za tri skoke, ali za tri poskuse umetnega oplojevanja, kakor tudi za morebitno zdravljenje, če je živina jalova, ter za dva skoka in dva poskusa umetnega oplojevanja po zdravljenju.

PRIJAVA VANONI

Tudi letos moramo do 31. marca prijaviti dohodek za odmero dohodninskega in dopolnilnega davka, ki ga predpisuje Vanonijev zakon. Dohodke prijaviti na posebnem vzorcu, ki si ga dobil na dom.

Beneška Slovenija - Kanalska dolina

ČEDAD

Po gostilnah in kavarnah našega mesta smo v minulih tednih večkrat naleteli na ljudi iz nadiških dolin, ki so ogorčeno razpravljali o strupenem uvodnem članku »Messagero Veneta« z dne 6. marca, v katerem grobo napadajo pisanje Novega lista o odnosih med Slovenci in Italijani. Namen članka je očitno bil, da ugrizne nadiške slovenske duhovnike in nekatere predstavnike krščanske demokracije, ki so se bili nekaj dni prej zbrali v nekem nadiškem župnišču. »Messagero Veneta« je hotel opozoriti parlamentarce in deželne poglavarje na nevarnost, ki jim preti, če se sestajajo s slovenskimi duhovniki. Saj so ti duhovniki »cristiano sociali sloveni«, kakor oni od »Novega lista«. Ko dobro plačani varuhi Beneške Slovenije ne dosežejo zaželenih uspehov s »slepimi okrožnicami«, pokličejo na pomoč »Messagero Veneta«. »Sila kola lomica«, pravi naš pregovor. Komisije v Vidmu, Trstu, Rimu in drugod razpravljajo o boljših odnosih med sosednima državama. Če bodo dosegle zaželeni uspeh, bo to spravilo Italijo in še zlasti Beneško Slovenijo v veliko nevarnost, posebno če bi bil zaradi njega razpuščen odbor »za obrambo vere in domovine« v Nadiški dolini.

O zborovanju med slovenskimi duhovniki in predstavniki ter parlamentarci videmske dežele nam ni bilo mogoče nič gotovega izvedeti. Slišali smo pa od ljudi, ki prihajajo v Čedad iz naših dolin, da so dobro znani varuhi italijanstva poostriili zasledovanje in živčno preganjanje nele duhovnikov, marveč tudi drugih slovenskih uglednih oseb; prav

tako ne puste izpred oči niti deželnih oblastnikov, ako se le ozrejo proti našim nadiškim dolinam. Kar se pri nas dogaja, se zdi neverjetno človeku, ki ne pozna razmer in nomenov »varuhov«. Kaj takega bi se lahko zgodilo le onkraj železne zaves, kjer vlada komunizem.

IZ VIDMA

Gospodarske ustanove, politične stranke in druga združenja so že jasno določili stališče do nove pokrajine Furlanije-Juljske krajinice. Trst, Goriška in Tržič soglašajo v zahtevi, da naj se ustanovi nova pokrajina s posebnim statutom le, če bo vključen vanjo tudi Trst. Samo videmski deželni svet ni doslej še spregovoril o tem danes najvažnejšem političnem vprašanju.

Zato vlada v vsej Furlaniji in v Beneški Sloveniji veliko zanimanje za zasedanje deželnega sveta, ki bo v ponedeljek, 28. marca, kjer bodo razpravljali o novi pokrajini.

TRBIŽ

V Trbižu je bila v nedeljo, 20. marca, mednarodna smučarska tekma v parčkih (Lui e lei), katero so bili večkrat odložili. Udeležilo se je kakih 30 parov in mnogo drugih smučarjev ter gledalcev. V Trbižu ni bilo mogoče najti sobe oziroma postelje; vse je bilo zasedeno. Vlaki so bili natrpani. Med tekmovalci so bili kot običajno tudi Slovenci iz Goriške in s Tržaškega. Prvo nagrado bi sicer zaslužil neki avstrijski parček, a so ga izločili zaradi majhne napake tik ob cilju. Zato je pripadla prva nagrada nekemu paru iz Trsta. Tekme se je udeležila tudi italijanska prvakinja Ileana Tafra.

Spomini iz starega Trsta

XXV

Že dolgo si pravimo povest o starem Trstu. O njegovih veselih, pa tudi strahotnih časih. Kako je rasel iz male naselbine v veliko trgovsko pristanišče. Slišali ste, da je že v najstarejših časih tudi slovenska kri dajala Trstu ljudi in moči. Stare zgodbe povedo, da je Trst cvetel v blagostanju, ko sta oba sosedata, Slovenci in Italijani, složno delala in se trudila, da je mesto postalo morsko izhodišče za povečini slovansko in nemško zaledje. Zato prav močno pogreši tisti zgodovinar, ki skuša v preteklosti Trsta, vsaj do leta 1848, brenkati le na nacionalistično struno. Trst je po zemljepisni in zgodovinski nujnosti zrastel v kozmopolitsko trgovsko luko, kjer morajo vsi složno delati in se razumeti, če hočejo, da se bo o Trstu govorilo še čez nekaj rodov.

To smo morali povedati, če naj razumete, zakaj ti »Spomini«.

Pa že gremo počasi h koncu našega pripovedovanja. Po l. 1848 se začne namreč tudi v tržaški zgodovini čisto novo poglavje. Preden se pozdravimo, pa še kratek sprehod po mestu in med ljudi, ki so živeli v dobi med koncem napoleonovih časov in »pomladjo narodov« (leta 1948).

ODPRT POGLED NA MORJE

Po letu 1830 so se podrli vsi stari mestni zidovi in stolpi. Obrežje Mandracchio, Gru-

mula in dol do Sv. Andreja je bilo zasuto. Izpred mestne hiše se je prosto odpiral pogled na morje in tja do gradeških močvar. Mesto je s polnimi pljuči srkalo morje, tisto morje, ki še danes edino more Trst rediti.

Ob rahlo polkrožni obali so nastale nove hiše »v vrsti kakor v Trstia«. Iz starega mesta je življenje prešlo k obali. Tam gor so stare patricijske hiše začele samevati. Stari blesk je ugasnil. Plemiški grbi so se skrhal in pod njimi so prebivali preprosti ljudje, nagačeni ko sardele v slanem sodčku. V marsikateri nekoč slavnostni dvorani so se zdaj kopičile vreče, ker se je spremenila v skladišče.

Ob obali je pa živo zaplalo življenje. Vse je odmevalo od udarcev kladiv v »škverih«, kjer so tesali ladje. »Fakini«, boski in goloprski so tekali z broda na pomol. Številni obrtniki: veslarji, jadrovinarji, vrvarji, mrežarji so kar ob obrežju vpili in se ubadali z delom. Vse maha in teka, vmes pa prodajalci sadja in lubenic ali »angurij«, limonade in pijače »Napoleonovih solzic«, pol iz pomaranč, pol iz terana, ki je bila tedaj v modi. Ribiči so imeli tri vrste stojnic. Vmes so stale barake, kjer je dišalo po cvrtih ribah in slani mineštri. V začetku cest, ki z obale peljejo v mesto, so se utaborili čistilci čevljev; dvaindvajset jih je bilo vpisanih na magistratnem seznamu. Tod so se začele trgovine, najprej z vsemi potrebščinami za ribiče in

mornarje, bolj proti mestu pa s suknom in z jedili. Glavna žila za prodajalne je bil »Corso«. Prodajalci so imeli navado, razložiti blago kar na pločnik. Nad vso to ropotijo so se stezala lesena znamenja, ki so kazala, kakšne vrste blaga se prodajajo notri. Na Velikem trgu se je še vedno razvijal zelenjadni in sadni trg. Tu so bile tudi številne stojnice za slanino in olje.

Obrt se je še kot v cehovskih časih tiščala vsaka svoje ulice. Kotlarji so razbijali v ulici Cento mestieri, sodarji so nabijali desno ob Velikem kanalu, vrvarji so sukali po zatohlih dvoriščih »Crosade«, tkalci so vrteli vretena po cestah k Sv. Justu.

Ob nedeljah se je vse delo ustavilo. Živo pa je bilo »pod fraskami«, to so znamenja nad krčmami. Stoosemdeset jih je točilo kar iz sodov v bokalčke. Možaki so popivali in peli, ženske so se pa na križiščih in po dvoriščih zbirale k tomboli. Tako so minevale nedelje in se pričenjali novi delovni tedni.

Bolj gosposko je teklo življenje onkraj Kanala v terezijanskem mestu. Tu so trgovci na debelo zidali lepe stavbe in palače. Že znani arhitekt Presani jim je vdahnil poseben beneško-loydijanski slog. Zrak je bil tu prežet od duha po južnem sadju, popru, kavi, sladkornem trsu. Povsod le trgovina in denar! Točno opoldne so veliki trgovci in njih zastopniki zapustili temne pisarne ter hiteli na borzo. Še do leta 1842 so mešetarili in trgovali v vseh jezikih Evrope kar na trgu pred glediščem. Takrat je bilo šele dozidano na kraju stare carinarne veliko poslopje s stekleno streho. Najprej so to trgovsko zbirališče imenovali Bazar, ker so bile spodaj tudi trgovine z umetninami in galanterijskim blagom. Kmalu se je pa stavbe oprijelo ime Tergesteo; tu je bila borza, duša tržaške trgovine.

VESELO ŽIVLJENJE

Tržačan je že po naravi veseljak. Po delu si rad privoščil zabave in »fraje«. Točilnic je bilo po mestu kar dovolj. Trgovci in tako zvani boljši svet se je pa zbiral med tednom po kavarnah in boljših restavracijah. Znana je bila l. 1840 kavarna »Metternich« v veliki palači na obrežju Carciotti proti Velikemu kanalu. Hoteli so se pač prikupiti vsemogočnemu ministru. Z njegovim imenom so krstili tudi največjo Lloydovo ladjo, ki so jo splovili v Trstu. Delo in veselje sta bila mestu mar, politika pa le toliko, da niso mogočnjaki delali ovir.

(Se nadaljuje)

TOVARNA

Prinčič

KRMIN - CORMONS
TELEFON ŠT. 32

Izdeluje vsakovrstno pohištvo, spalnice, jedilnice, kuhinje i t d. Izvrši vsako delo po naročilu. Prodaja po tovarniških cenah, jamči za solidno delo.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Z onkraj oceana

(Ob drugi knjigi zbornika «Vrednote»)

Ob drugi knjigi Vrednot lahko zapišemo, da je slovenska emigracija izdala kulturni dokument, ki po svoji kvaliteti dosega raven, ki bi bila tej publikaciji v čast, tudi če bi izšla v domovini. Kdor količkar ve, s kakšnimi težavami je združeno tako delo celo v strnjeni slovenski skupnosti v Trstu, bo razumel, kakšnega napora zahteva izdaja take zajetne knjige na drugi celini, kjer je slovenski človek le zrno v tuji Sahari. Zato moramo kulturni emigrantski skupini čestitati, kljub veliki razdalji, ki nas loči od nje. Premalo je danes kulturne slovenske besede, da bi nam mogla katera koli razlika braniti, da jo pozdravimo, kjerkoli ta beseda vznikne.

Ce smo poudarili splošno kulturno raven Vrednot, s tem še nismo rekli, da njihova problematika v celoti zrcali naše kulturno obzorje, čeprav gledano iz argentinske perspektive. Zal pa je to občutek, ki ga lahko v prav taki meri delamo kulturnemu tisku v domovini (prim. centralno glasilo Naša sodobnost, ki že leta životari, ne da bi moglo sprostiti niti marksistične kulture!).

Vendar pa je v Vrednotah nekaj prispevkov, po katerih človek seže za užitek. Sem bi štel predvsem študijo Alojzija Gerziniča o Slovenskem narodnem značaju. Za človeka, ki se z dolgočasno prebija skozi puščobo današnjega revijalnega tiska, je ta razprava prava umska poslastica: sveža, izvirna, informirana, brez tiste čenčavosti, ki je takim psihološkim razmotiranjem nevarna (prim. Bartolovo tvezanje o tehtnosti »sanj« v njegovih Spominih!). Zal da avtor na koncu zaide v ožji ideološki zorni kot, da vidi glavna reformatorja slovenske pesni v Mahničiu in Tomcu, medtem ko če bi šlo komu to ime, bi bil to kvečjemu le Cankar. Nič manj ne pritegnejo Misli o slovenski kulturni zgodovini Marijana Marolta, ki zaključuje svoj prispevek z ugotovitvijo, »da je slovenska kultura dejansko krščanska, po večini katoliška«. Ce

vzamemo krščanstvo ne toliko kot konfesijo kolikor kot etično občutje, potem bo to tezo težko izpodbijati (prim. zadnji, iz nejasnih vzrokov še neocenjeni roman Miška Kranjca Izgubljena vera, kjer avtor nekje dokaj naivno polaga v usta župnika tiste ugovore proti ateizmu, ki jih sam iz sebe očividno še ni iztrebil!). Isti Marijan Marolt drugje prav tako zanimivo razpravlja o odnosih med Meštrovicem in Slovenci. V aktualnost posega tudi Vinko Beličič s svojim Pogledom na slovensko po vojno leposlovje, ki mu moramo priznati bibliografsko razgledanost in iskreno težnjo po objektivnosti (prim. sodbo o Kocbekovi Tovarišiji!). V leposlovje sega tudi Martin Jevnikar s svojim prispevkom o Cankarju na Dunaju, ki pa v glavnem — če se ne motimo — povzema izsledke drugih raziskovalcev (Marja Boršnikova!). Literarni stržen zbornika, ki daje tej številki Vrednot tudi posebno težo, pa predstavlja še neobjavljena komedija Antona Novačana Janez Goligleb, ki kljub svojemu deklamatorskemu nastrojenju presega malone vse, kar danes beremo na Slovenskem dramatičnega (naj omenimo samo zadnji res neduhoviti poizkus Bratka Krefta Jugoslovansko vprašanje!). Spremno besedo h komediji je napisal Tine Debeljak, ki mu gre priznanje, da je z veliko pieteto sprejel ostalino dveh slovenskih literarnih stvarjalcev, Balantiča in Novačana. Med politično usmerjeno prozo moramo prištevat i Oblikovanje slovenske narodne zavesti Rude Jurčeca. Ignacij Lenček s svojo Etiko narodnosti in Vinko Brumen z razpravo o Idejnih temeljih medsebojne strpnosti pa nadaljujeta dokaj jalovo tradicijo abstraktnega, neživljenjskega, sholastičnega eseja, h kateremu so se sedaj ob pomanjkanju stvarne problematike zatekli na drugi strani marksisti (Ziherl, Kos itd.). Vendar je Vinko Brumen napisal odstavke, ki bi se jim utegnili sredi naše strankarske tržaške džungle čuditi, n. pr. »Priznati mo-

ramo, da ima naš bližnji, ker poseduje drugačen značaj in drugačne sposobnosti, ker živi v drugačnem položaju in drugačnih okolnostih in ker čuti drugačne probleme in pojmuje drugače svoje življenjsko poslanstvo, lahko svoj »prav«, tudi kadar se v neki stvari odloči drugače... itd.«

Posebej bi bilo treba spregovoriti o dolgi razpravi Janeza Vodopivca o Petrovem grobu, saj zavzema skoraj četrtino zbornika. Kljub občudovanju do učenosti, ki jo pisec razkazuje, moramo reči, da je ta študija zborniku le v breme. »Kje je stal prvotni grob svetega Petra? Katere so najstarejše ohranjene strukture groba? Kaj je s telesnimi ostanki prvaka apostolov?« To so vprašanja, v katera se pisec poglablja. Takšna izrazito arheološka razprava bi sodila kvečjemu v mednarodno strokovno glasilo, kjer bi utegnili delati čast tudi slovenskemu znanstveniku, toda slovenskega bralca bo komaj pritegnila. Zaradi popolnosti naj omenimo še etnološki prispevek Branke Sušnik o verovanju Indijancev Lengua in sestavek Alojzija Horvata o poskusih reform pri angleških laburistih.

Zbornik bi mnogo pridobil na zanimivosti, ko bi ga dopolnjeval tudi informativni del, tisti kulturni drobci, brez katerega nam tovrstne publikacije do kraja ne teknejo. Tukaj mislimo predvsem na neki kakršenkoli odnos do kulturne tvornosti v domovini, pa tudi na kulturno kroniko iz Argentine (nihče se n. pr. ne spomni, da bi se malo razgledal po slavističnih študijah v Latinski Ameriki, kolikor obstajajo!). Zbornik je izšel 1954 v Buenos Airesu in ga je uredil Ruda Jurčec.

Jadran

Kulturne vesti

Pred kratkim je ljubljanski Balet imel krstno predstavo treh novih del: Straussove Nekdanje svečanosti, Stravinskoga Lásico zvitorepko in Gotovčeve Simfonično kolo. Vsa tri dela je pripravila umetniška dvojica Pia in Pino Mlakar. Uprizoritev je odlično uspela in pomeni nov odločilen korak na poti umetniške rasti ljubljanskega Baleta.

Poleg teh treh del je uprizoril tudi Delibesovo delo Coppelie. Na tej predstavi je kot Svanilda nastopila prva plesalka muenchenske Opere Veronika Mlakar, katero smo lani občudovali v Trstu v glavni vlogi Ohridske legende. Kot vedno je tudi tokrat zablestela. Njena sveža, mladostna in tehnično mojstrska stvaritev bo ostala vsakomur v nepozabnem spominu.

• • •

V Jakopičevem paviljonu v Ljubljani razstavlja ta sedaj mladi kipar Stojan Batič in arhitekt-slikar Boris Kobe. Razstava je prijetno presenetila. Iz razstavljenih del je razvidno, da se umetnika trudita, doseči svoj lastni izraz in da jima ne gre toliko za razbijanje klasičnih pravil ali pa za hlastanje po kakem novem pretirano modernističnem slogu.

PEVSKI KONCERT V ŠKEDNJU

V torek zvečer je nastopil v škedenjski dvorani možki pevski zbor V. Vodnik iz Doline. Lep je bil pogled na skupino dvajsetih mož, oblečenih v modre srajce. Nekaj častitljivih očiakov je bilo sredi mladeničev, ki so bili od sonca vsi zagoreli. Pazljivi so bili in disciplinirani. Pevovodja g. Cvetko Marc je razdelil spored v tri dele, od katerih je prvi obsegal lahke in narodne pesmi: »V hribih se dela dan«, potem o fantiču, ki ga ni bilo tako dolgo domov, in o fantu in dekletu, ki se štimata skup. Še Prelovčeva »Men se deklet smili« je pomagala ustvariti primerno razpoloženje; pri pesmi »Na poljanu« je prvič nastopil solist in pri pesmi o Doberdobu se je zbor čustveno ves razživel.

Srednji del sporeda je bil posvečen hrvatskim in dalmatinskim pesmim. V teh je neka posebna miloba. Zbor je še prav posebno lepo izvajal nekoliko umetno prirejeno »Oj jesenske duge noči«. Makedonsko »Bolem mi leži« je zapel v tričetrtinski meri z občutkom. Pri »Plovi, plovi« je bil ob mrmrajočem zboru dosežen krasen učinek, ko je tenor-solist zapel »Anka, Ančice...« Sledili sta še »Jedan mali brodič« in »V boju«.

Zadnji del sporeda se je vedno bolj stopnjeval. Zbor se je razživel zlasti ob pomladni »Odpri tečaj, ti cvet deklet, pomlad, pomlad je spet...« Pri »Bodi zdrava domovina« so pevci pokazali svojo enotno ubranost, iz zboru so pa izstopili solisti s svojimi glasovnimi značilnostmi. Bariton solo ima sočen glas in poln toplino, tenorist je pa mehak in ves sanjav. Pri tej pesmi sta prišla oba do svoje prave veljave. V. Mirkova »Na trgu«, ki se navadno poje v kvartetu, je s celim zborom dosegla še lepši izraz. Pesmi: »Jadransko morje«, »Vasovalec« nepozabnega Venturinja, »O kresu« in Aljaževa »Slovan na dan« so zaključile bogati spored.

To je bil program kakor v nekdanjih zlatih časih: prisrčen in občuten. Za vsako pesem so želi pevci odobravanje, eno so še ponovili. Četudi bodo nekateri menili, da ni soditi teh zborov z umetniškimi merili, vendar je treba priznati, da se je po

vsod pokazalo, kako je g. Marc znal prenesti svojo skrbno pripravo in svoje plemenito občutje na oba odlična solista ter na vsen, ki razpolaga z dobrimi in zdravimi glasovi. G. Marc je vložil v zbor dosti truda, a ga ni vložil zaman. Dvignil ga je na tako stopnjo, da je drugim za zgled. Vi pa, dragi Vodnikovci, prepevajte naprej, da boste s svojo pesmijo kot vodniki budili druge zборе blizu in daleč naokoli...!

I. G.

VZGOJNI KOTIČEK

OTROK SE BRANJO

Vsak mesec zasledujem statistiko rojstev in smrti na Tržaškem in znova in znova ugotavljam, da prevladujejo umrli.

Kam to pelje? V procvit ali propad, v udobje ali revščino? Družina z enim ali kvečjemu dvema otrokoma je po naziranju današnjih dni lahko srečna. Kdor pa ima n. pr. pet ali več otrok, ga imajo mnogi za neumnega; neredki lažni omikanci ga celo prikrito sramotijo in zbijaajo na njegov račun neokusne šale.

Sklicujoč se na božje in prirodne zakone, kličem vsem takim, da je narava nad vsako modo in socialno filozofijo, pa naj bo še tako učeno podprta. Naravo prilagoditi raznim modnim muham je zločin nad lastnim telesom in dušo in nad lastnim narodom.

Kakor v vseh zgodovinskih dobah velja namreč tudi danes pravilo, da je narod brez zadostnega naraščaja kakor drevo, ki mu vsihajo mladice in se bo prej ali slej samo porušilo. Kajti propad ali procvit naroda je odvisen od npravne in zdravstvene višine družine. To je že stara resnica.

Kdaj je propadel slavni rimski imperij? Takrat, ko so Rimljanke začele nositi svilen perilo in štele leta po svojih številnih možeh in ko so imele može zaradi mož in ne zaradi družine. Ta-

krat se je začel propad rimskega naroda in njegovo dediščino so si razdelili sveži narodi, ki so živeli povsem prirodno.

Da, uživanje, naslade, zabave, to jemlje odporno moč narodom. To je krivo, da se zakonci branijo otrok.

Mnogi bodo ugovarjali, češ, današnji časi ne dopuščajo številnosti družin, ko je taka borba za kruh, brezposelnost, draginja, politična negotovost itd.

Borbe so bile vedno in ostanejo do konca sveta. Bili so časi, ko so ljudje živeli v mnogo težjih prilikah in so jih premagali. Kdor se vedno bori. ta je utrjen; utrjen rod pa je tudi odporen in ne odpove pri vsaki sapiči. Treba je predvsem premagati stremljenja po lastni, osebni lagodnosti in brž ko bo premagano to, bo tudi sebičnosti manj na svetu.

Seveda je laže vzrediti in vzgojiti enega ali dva otroka; skrb je prej pri kraju, jeze pa manj in tudi stroškov.

Toda številni zgledi iz preteklosti in sodobnosti nam kažejo, da so v zelo visokem odstotku boljši in odpornejši otroci iz številnih družin kot iz onih z enim ali dvema otrokoma. Saj so skoro vsi naši veliki može iz družin z mnogimi otroki.

V bodočnost bomo torej lahko zrl brez bojazni, če bomo vso skrb posvetili našim družinam.

GOSPODARSTVO

POZDRAVLJENA ZELENA POMLAD

Pomladi ne pozdravlja samo človek, pozdravlja jo cela природа z bujnim cvetjem, pozdravlja jo tudi žival, posebej še naša domača, ki je skozi dolgo zimo bila zaprta v smrdljivem hlevu in ki se je morala zadovoljiti predvsem s suho krmo. Pomlad prinese zelenje in s tem živalim velevažno zeleno krmo. Molzne krave bodo dale več mleka, mlada živina bo hitreje razvijala svoje mišičevje. Od kod vse to? Vzrokov je več. Žival že po svojem nagonu ljubi zeleno krmo, kar je opaziti na paši, ko zbira mlado in zeleno, suho pa pušča ob strani. Isto tako je pri divjih živalih, ki često morajo iskati zelene krme daleč od svojih brlogov. Le v hudi zimi se zadovoljijo s porumencim in suhim listjem.

Zelena krma je veliko bolj izdatna in redilna; s sušenjem na soncu izgubi namreč dragoceno zelenilo (klorofil), nadalje skoraj vse dišave in prijetne okuse, ki zavisijo od raznih olj in kislin; porazgubi se mnogo dragocenih listov in del prebavljive celuloze se spremeni v neprebavljivo lesnino. Poleg sonca pa delujeta tudi rosa in dež, ki izpereta raztopljive snovi, najlaže prebavljive, kot so apnene in fosforove soli, ki bi živalskemu telesu služile za gradnjo okostja.

Pa tudi sicer ima zelena krma mnogo višjo krmilno vrednost kot seno ali ensilaža, saj vsebuje še vse vitamine, kot so karotin in drugi, ki pospešujejo rast, pomlajajo kri, ščitijo telo pred mikrobi in strupi, vežejo soli v okostje itd. itd. Izgubo vitaminov pa povzroča predvsem žgoče poletno sonce.

In voda? V zeleni krmi je navadno okoli 80% vode, ki pa se razlikuje od navadne studenčnice ali deževnice. V njej je voda živa, tesno povezana s celicami, z vsakim najmanjšim delom rastline, s solmi in drugimi snovmi v življenjski sok. In ta, prav ta voda ima svojo vrednost, kot jo ima voda v vinu, v mleku in drugih tekočinah.

Zgoraj smo omenili rastlinsko zelenilo ali klorofil, ki se nahaja v zeleni in se izgubi v posušeni krmi. Prečudne snovi so zrnca te ga zelenila. Ta zrnca kradejo soncu energijo, luč in toploto, in ju spreminjajo v škrobovine, beljakovine in olja, s katerimi se hrani človek in žival. Čudovito je presnavljanje, ki ga povzroča listno zelenilo v rastlini sami, enako čudovit pa je vpliv klorofila tudi v živalskem in človeškem telesu: klorofil množi rdeča krvna telesa, pospešuje presnavljanje zaužite hrane, ugodno vpliva na sokove v želodcu, krepi nam živce in srce. Znanstvo odkriva v zadnjem času vse močnejše lastnosti v njem in zato postaja vedno važnejša sestavina raznih zdravil.

Zelena ali komaj pokošena krma je živa stvar, ki ugodno vpliva na razvoj in proizvodnjo živalskega telesa. Zato je v interesu vsakega živinorejca, da privoščiti svoji živini čimveč sočne zelene krme; za prihodnjo zimo pa naj si preskrbi krmne pese in krmnega korenja kot nadomestilo zelene trave in detelje.

ZDRAVILO PROTI SLINAVKI IN PARKLJEVKI

Dr. M. Darcissac, tehnični svetovalec pariških holic, je dal francoski zdravniški akademiji poročilo o nekem zdravilu, ki ga je

sam sestavil na podlagi triklorkisove in sasilicilove kisline in ga imenoval »ATS 50«. To zdravilo baje prepreči slinavko in parkljevko in jo celo ozdravi kot tudi »mixomatozis«, kužno bolezen na zajcih in kuncih. Baje so dosegli presenetljive uspehe s tem zdravilom. (Če je to zdravilo res kaj vredno, bo na razpolago tudi pri nas.)

KRIZANA KORUZA V ITALIJI

O križani koruzi se je začelo prvič govoriti v Italiji l. 1947 in naslednjega leta je bilo vsejano 20 q takega semena. V naslednjih letih se je količina naglo dvigala in je narasla

- l. 1949 na 1000 q,
- l. 1950 na 15.000 q,
- l. 1951 na 33.000 q,
- l. 1952 na 47.000 q,
- l. 1953 na 95.000 q,
- l. 1954 na 105.000 q.

Očitno so kmetovalci zadovoljni s pridelki, ki jih dosežejo s križano koruzo.

V celi Italiji pa se vseje komaj 19% semena od križane koruze, 81% predstavlja še vedno domača. So pa velike razlike med posameznimi provincami. V severni Italiji je nekaj provinc, kjer predstavlja križana koruza več kot polovico vsega koruznega semena (v provinci Cremona celo 95% in v provinci Brescia 92%), medtem ko so druge province, posebno v južni Italiji, kjer je križana koruza praktično neznana in ne vsejejo niti enega odstotka križanega semena.

Sportni bregled

Te dni se v Mehiki odigravajo vseameriške športne igre v najrazličnejših panogah. To so prav za prav olimpijske igre v manjšem merilu južno- in severnoameriških držav. Nastopajoče države so poslane zelo številne reprezentance. Med njimi so najbolj zastopane ZDA. Doseženi uspehi v lahki atletiki so naravnost izredni in marsikje blizu svetovnega rekorda. Tako je n. pr. Amerikanec Rosslyn Raug skočil v dolžino 8,03 m, ki je trenutno tretji rezultat vseh časov v tej lahkoatletski disciplini. Pred njim sta svetovni prvaka Jesse Owens (ZDA) z dolžino 8,13 m ter Willie Steele (ZDA) z 8,07 m. Za Raugom pa se je uvrstil še njegov sorojak Bennett s skokom 8,01 m. Na eni sami prireditvi so torej dosegli dve dolžini čez 8 m, čeprav jih danes športna zgodovina pozna skupno le šest. Poleg naštetih imamo še dva Amerikanca, ki sta dosegla 8 metrov. Tudi v drugih disciplinah, kot na pr. v troskoku, teku na 200 m in 800 m ter skoku ob palici, so dosegli lepe uspehe. Na 200 m je Braziljanec Telles dosegel 20"8, kar je zelo lep čas. Na 800 m je zmagal dosedaj nepoznan Amerikanec Sowell v času 1' 49" 7; favorit v tej disciplini olimpijski prvak Whitfield (ZDA) pa se je uvrstil šele na 4. mesto. V metu diska je zmagal Gordien (ZDA) s 53,10 m, kar je sicer nov panameriški rekord, vendar pa ni prav nič posebnega za Gordiena, ki ga luča normalno čez 55 m. V tej disciplini pa je zanimivo, da se je na 6. mesto uvrstil predstavnik Kanade Pavelić, ki je najbrž hrvaškega porekla. Da, kje še sploh ni Jugoslovanc?

Tudi v drugih panogah so bili doseženi dobri uspehi. Posebno močno so napredovali Južnoamerikanci.

Novost v nedeljskih tekmah A lige za italijansko nogometno prvenstvo so bili številni neodločeni izidi, bodisi na domačih, bodisi na tujih igriščih. Presenetila je zlasti tekma Milan : Bologna, na kateri so Bolonjčani prisilili najresnejše letošnje favorite na izid 0:0. Neodločeno sta tudi zaigrali

Pri nas na Tržaškem in Goriškem so lansko leto vsejali eno tretjino križane in dve tretjini navadne koruze.

DRUGO PRETAKANJE VINA

V teku zimskih mesecev se je vino moralo učistiti, odložiti je moralo vse, kar k njemu ne spada. Drožja je sicer mnogo manj kot pred prvim pretakanjem, a tudi tega je treba odstraniti. Pomladna vročina naj dobi vino čisto.

Zato bomo v kratkem vino drugič pretočili. Če je vino popolnoma v redu in če smo ga prvič pretočili na zraku, ga sedaj lahko pretočimo s črevesom oziroma sesalko (pumpo), to se pravi iz soda v sod. Vinu bo samo koristilo, če mu teden dni pred pretakanjem dodamo eno kocko »enososine« ali 5 do 10 gramov metabisulfita.

Če pa ima vino kakšno hibo, to je če je motno ali če ima kakšen neprijeten okus, obrnimo se na strokovnjaka.

PREVEČ VINA V FRANCIJI

Francozi res pijejo največ vina na svetu, a ga imajo še vedno preveč. Ob koncu trgatve ga je bilo na razpolago okoli 105 milijonov hl za komaj 43 milijonov prebivalcev. Računajo, da bo tik pred prihodom trgatvijo ostalo v francoskih kletih najmanj 20 milijonov hl vina.

STRUNE, OGRCI, BRAMORJI...

delajo ogromno škodo na setvah in na mladih sajenicah. Če se jih hočeš rešiti, raztrosi po komaj prekopani zemlji »geodrin«; prej zdravljaj z grabljami in napravi gredice. Na vsakih 100 kv. metrov površine ga raztrosi po pol kg.

Napoli ter Juventus (1:1), kar kaže, da nekdanja najbolj klasična italijanska enajstorka iz Turina ni še spregovorila zadnje besede. Borba za drugo mesto je torej odprta in se bo najbrž bila med Udinese, Romo, Bologno in Juventusom. Lanski prvak Inter je v nedeljo nečastno propadel v Rimu, kjer ga je moštvo Rome premagalo kar s 3:0. Udinese pa pogumno nadaljuje svojo pot navzgor. V nedeljo je sicer premagala Fiorentino s pomočjo dveh enajstmetrovk, kar se redkokdaj zgodi, vendar je tudi to pot pokazala odločno igro s hitrimi strelji na gol.

Na koncu še nekaj besed o Triestini.

Tržaško moštvo je zadnjo nedeljo igralo brez Curtija in Lucentinija, zato je skušalo izboljšati v Genovi neodločen izid, kar se mu je posrečilo. Igralci so se držali povečini v obrambi in z dolgimi strelji odbijali žogo v napad, kjer sta stala le dva napadalca. Razume se, da je bila igra zelo grda, Tržačani so pa s polja le odnesli eno dragoceno točko.

Prihodnjo nedeljo bodo tekme prekinjene, ker se v Stuttgartu srečata moštvi Italije in Nemčije, v Münchenu pa mladinski reprezentanci severne Italije in južne Nemčije.

Na mednarodnem smučarskem tekmovanju za Šarplaninski pokal je v skupni oceni že tretjič zmagal Jugoslovanc Tine Mulej. V veleslalomu sta na 1600 m dolgi progi in po hudi borbi dosegla isti čas Mulej in Avstrijec Alt Helmuth. Njun čas je bil 1:25. Tretji je bil Avstrijec Alois Zauner, četrti pa Nograšek (Jug.). Pri ženskah je v veleslalomu zmagala Avstrijka Blattl Lotte v času 1:10. Proga je bila dolga 1200 m. Tekem se Jugoslovance niso udeležile.

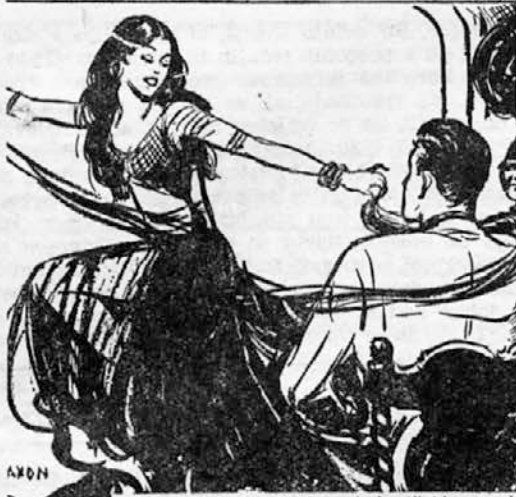
V smuku je na 5500 m dolgi progi zmagal Zauner, tretje mesto pa je osvojil Mulej. Pri ženskah je tudi v smuku zmagala Avstrijka Blattl in tako osvojila Šarplaninski pokal.

V Ljubljani je bilo v nedeljo tekmovanje v skokih. Udeležili so se ga najboljši jugoslovanski skakalci. Zmagal je sicer Pold, a to pot ni dosegel najdaljšega skoka. Izid je naslednji: 1. Pold (54 in 55 m), 2. Rogelj (53 in 52 m), 3. Saksida (51 in 51 m).

ZA NAŠE NAJMLAJŠE

Tarzan, kralj džungle

št. 5

Smehljaje se, kakor da ji ni mar nejevolje sinov puščave, se je sklonila k njemu in šepnila v slabi francoščini: »Na dvorišču sta dva, ki hočeta storiti gospodu nekaj žalega. Morala bi vas zvabiti v njune roke. Odidite hitro!«

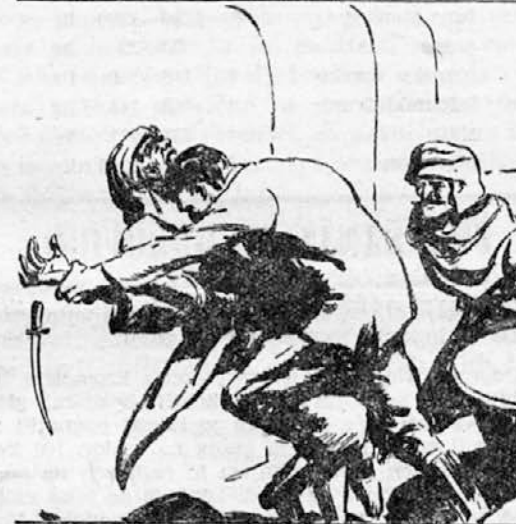
Tarzan ji je pokimal, a se ni ganil. K njemu je stopil grdogled Arabec in ga hotel zaplesti v prepir. Začel je obsipati Tarzana s psokvami, češ da je razžalil plesalko. Vsi navzoči so se krohotali.

Nič ni bilo videti, da bi bil Tarzan jezen, ko je vstal. Rahlo se je smehljal — a nenadoma je njegova močna roka udarila Arabca v lice. Arabec se je zvrnil, a tedaj je planilo v prostor deset Beduinov.

Zapodili so se proti Tarzanu s kriki: »Ubijte nevernika!« Drugi Arabci, ki so bili v kavarni, so se pridružili napadu na belca. Toliko jih je bilo, da so potisnili Tarzana nazaj. Abdul se je z nožem boril ob njegovi strani.

Opičji kralj je s strahotnim udarcem pobil vsakogar, če mu je le prišel blizu. Ljudi je bilo toliko, da ni bilo mogoče rabiti orožja. Tarzan je končno zgrabil enega izmed sovražnikov in mu z naglo kretnjo izvil orožje.

Arabca je držal kot ščit pred seboj in Abdulom ter se je jel umikati proti vratom na dvorišče. Na pragu je obstal, vzdignil otepajočega se dedca nad glavo in ga z vso silo treščil v pobesnelo množico.

Skrivnost

DRJA FU-MANČUJA

ROMAN - Spisal: Sax Rohner - Prevedel: A. P.

Kakor skozi rdečo meglo sem videl temno postavo, ki je stopila iz sence koč in se potem spet skrila vanjo. To je mogel biti le spet kak nov dakoit; toda Smith, ki ni slišal ali se ni zmenil za moje tiho zašepetane besede, se je treskoma in slepo zaletel v vrata.

Hrupno so se odprla in pognal se je v temo notranjosti. Stegnjeno je ležal na tleh, ko sem s poslednjimi močmi prispel do praga in se zavlekel noter, kjer sem skoraj padel čez njega.

Blazno sem zagrabil vrata. Njegova noga mi je bila napoti. Brenil sem nogo v stran in zaloputnil vrata. Ko sem se obrnil, je prvi dakoit z obličjem zloдея in izbuljenimi očmi že tekkel po stezi proti vratom.

Prepričan sem bil, da je Smith pokvaril ključavnico, toda po nekem čudežnem naključju so moje šibke roke našle zapah. Z zadnjo troho moči sem zapahnil vrata — ko je šest palcev dolga bleščeča kovina predrla srednjo ploščo prav nad mojo glavo.

Grozen udarec je zdobil vse šipe edinega okna in eno tistih režečih se zverskih lic je pogledalo noter.

Skrušil sem se in stegnil poleg prijatelja.

»Žal mi je, dečko,« je zašepetal Smith z jedva razumljivim glasom. Slabotno me je prijel za roko. »Moja krivda. Ne bi te smel pustiti.«

Iz kota, ki je bil ves v črni senci, je blisnil dolg ognjen zubelj. Strela je sledil pridušen vzkrík in rumeno lice je zginilo z okna. Za vzkrikom nam je hropenje izdalo konec dakoita. Siva postava je zdrsula mimo mene in se odrisala na strtem oknu. Spet je samokres govoril v noč in spet se je čul odgovor, ki je povedal, kako dobro je bil cilj zadet.

V tišini, ki je bila zdaj tem večja, sem slišal na stezi topotanje bosih nog. Mislim, da sta bila dva tekača, tako da so naju morali zasledovati štirje dakoiti. Izba je bila polna dušljivega dima. Trudoma sem vstal, ko se je siva postava obrnila proti meni. Nekaj znanega je bilo v tistem dolgem sivem oblačilu in zdaj sem spoznal, zakaj mi je bilo znano. Bil je moj sivi dežni plašč.

»Karamaneh,« sem šepnil. Smith, ki se je tudi z veliko težavo dvignil, držeč se za rob podboja, je hripavo nekaj zamomljal, kar je bilo čuti kot »Bog jo blagoslovi!«

Dekle, ki je zdaj drgetalo, mi je položilo roke na rame s tisto njeno čudno, svečano kretnjo. »Šla sem za vama,« je rekla. »Ali nista vedela, da bom šla za vama? Toda morala sem se skrivati, ker je še nekdo drug šel za vama. Pravkar sem prispela na to mesto, ko sem videla, da dirjata semkaj.«

Prekinila se je in se obrnila proti Smithu.

»Tu je vaš revolver,« je rekla preprosto. »Našla sem ga v vaši

RADIO TRST A

Nedelja, 27. marca ob 9.00: Kmetijska oddaja. 10.00: Prenos maše iz tržaške stolnice. 11.30: Vera in naš čas. 12.00: Oddaja za najmlajše: Jurčkovo potovanje. 13.00: Glasba po željah. 16.00: Malo za šalo — malo zares. 18.00: Lehar: Vesela vdova — opereta. 19.00: Književniki pred mikrofonom — Avguštin Zele. 20.30: Rossini: Viljem Tell — 1. in 2. dejanje.

Ponedeljek, 28. marca ob 13.00: Vokalni duet. 14.00: Lahke melodije igra pianist Franco Russo. 18.00: Dvořak: Koncert za čelo in ork. 19.00: Mamica pripoveduje. 20.30: Okno v svet: Sintetični in naravni gumi. 21.15: Književnost in umetnost. 21.30: Čajkovski: Simfonija št. 2. 22.10: Rossini: Viljem Tell — 3. in 4. dejanje.

Torek, 29. marca ob 13.00: Glasba po željah. 18.00: De Falla: Klobuk na tri ogle. 18.35: Koncert basista Ettore Geri-ja. 19.00: Radijska univerza — Petrolej in bencin. 20.30: Radijski oder — Arnold Ridley: Polnočni vlak.

Sreda, 30. marca ob 13.30: Lahke melodije igra duo Harris-Primani. 18.00: Schumann: Kvintet v Es-duru. 18.30: Z začarane police: Čriček veselin. 18.40: Koncert pianista Maria Sancina. 19.00: Zdravniški vedež. 20.05: Koncert ženskega terceta. 20.30: Aktualnosti. 21.15: Predavanje: prof. Jože Peterlin: Slovenski zbornik »Vrednote«.

Četrtek, 31. marca ob 14.00: Leos Janaček: Stari češki plesi. 18.00: Beethoven: Koncert za violino in ork. v D-duru. 19.00: Radijska univerza — Zakon. 20.30: Dramatizirana zgodba — Ing. B. Sancin: Odkritje penicilina. 22.00: Glasbeno predavanje.

Petek, 1. aprila ob 13.00: Glasba po željah. 18.00: Liszt: Koncert za klavir in ork. št. 2. 18.30: Z začarane police — Vera Polak: Čarobno zrcalo. 19.00: Šola in vzgoja. 20.30: Tržaški kulturni razgledi. 21.15: Književnost in umetnost. 21.30: Komorni duo Pomykalo-Seljan. 22.10: Beethoven: Simfonija št. 9 v D-molu.

Sobota, 2. aprila ob 15.30: Pogovor z ženo. 18.40: Koncert basista Jovana Antiča. 19.00: Radijska univerza. 21.00: Malo za šalo — malo zares.

TEDENSKI KOLEDARČEK

25. marca, petek: Oznanjenje Mar. Dev., Jaroslav
26. marca, sobota: Emanuel, Predrag
27. marca, nedelja: Rupert, Srđan
28. marca, ponedeljek: Janez Kap., Stanimir
29. marca, torek: Bertola, Uma
30. marca, sreda: Angela, Branivoj
31. marca, četrtek: Modest, Pribislav

ZAHVALA

V Dolini je nenadoma umrla

Smotlak Frančiška

Hčerki Nives in Elda se vsem vaščanom
lepo zahvaljujeva za vso iskreno pomoč
ob izgubi dobre matere.

Dolina, 21. 3. 1955

Hčerki Nives in Elda
ter sorodniki

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 23. marca si dal oz. dobil za:

ameriški dolar	635—637	lir
avstrijski šiling	23,75—24,75	lir
100 dinarjev	80—85	lir
100 francoskih frankov	166—171	lir
funt šterling	1680—1700	lir
pesos	20—22	lir
nemško marko	148—150	lir
švicarski frank	148—148,50	lir
zlato	727—731	lir
napoleon	5250—5350	lir

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 89. Kakšno je najprimernejše gnojenje za krompir in kdaj naj se gnoji?

Odgovor. Najvišji hektarski donos krompirja bi dobili, če bi pognojili takole: Zemljo bi morali globoko preorati že v jeseni in jo takrat pognojiti s 500 kg dobrega hlevskega gnoja na vsakih 100 kv. metrov. Teden pred sajenjem bi raztrosili na isto površino še 4 do 6 kg superfosfata 2 do 3 kg kalijeve soli in 2 kg žveplenokislega amoniaka. Potem bi njivo vnovič preorali s plitkim plugom in pobranali. Nato bi napravili 4 cm globoke brazde v razdalji 75 cm, ki bi jih polili z gnojnico. Pri pletju, oziroma pred osipanjem bi morali raztrositi okoli stebel še apnenega ali čilskega solitra,

in sicer po 1 do 1½ kg na vsakih 100 kv. metrov površine. Tako gnojenje je sicer sorazmerno drago, a se izplača.

Vprašanje št. 90. Ali se izplača delati doma sir za domačo porabo? Kakšne priprave bi potrebovali? Koliko sira se dobi iz 10 litrov mleka?

Odgovor. Sir delajo sirarji, ki se izučijo v sirarski šoli ali v posebnih tečajih in potem izvežbajo v praksi. Potrebno je namreč precej znanja in pazljivosti. Na vprašanje, ali se izplača izdelava sira, bi odgovorili, da se verjetno bolj izplača izdelovati maslo. Iz 10 litrov mleka bi morali dobiti okoli pol kg masla, ki že plača trgovsko ceno mleka na kmetih. Ostalo vam bi še okoli 9 litrov posnetega mleka, ki se da tudi porabiti, če ne drugače, kot krma za prašiče, teleta in perutnino. Priprave za sir so: kotel (dober je tudi za polento), toplomer, sirišče, modelnica in sirni prti. Nato je potreben še dober recept, katerega dobite lahko tudi pri nas. Iz 10 litrov mleka bi dobili 1 do 1,25 kg sira.

Veseli ritmi

Glasba: Redy

Slov. besedilo: Z. Ocvink

NIKOLI NE POZABI

(T'ho voluto bene)

Se je živ dan slovesa,
ko roko si mi podal,
solze brisal z očesa
in mi prisegal, bom zvest ostal.

Me slovo boli,
tega nikoli ne pozabi,
v srcu boš le ti,
dneve in noči.

Bil si mi prav vse,
tega nikoli ne pozabi,
in ljubilo te
moje bo srce.

Usode je perot
gnala te na pot,
zda je v srcu rana,
nič te ne dolžim,
pa čeprav trpim,
tihu sem udana.

Ce morda še kdaj,
tega nikoli ne pozabi,
vrneš se nazaj,
moje bo srce
spet ljubilo te.

Izdaja Konzorcij Novega lista
Odgovorni urednik Drago Legiša

Tiska zadruga tiskarjev »Graphis« z o. z. v Trstu
Ulica Sv. Frančiška 20 — Telefon 29-477

torbi. Prosim, vzemite ga!»

Brez besede ga je vzela. Morda samemu sebi ni zaupal, da bi lahko govoril.

»Zdaj pa pojdiva! Hitro!« je nadaljevala. »Nista še na varnem.«

»In vi?« sem vprašal.

»Ni se vama posrečilo,« je odvrnila. »Jaz se moram vrniti k njemu. Ni drugega izhoda.«

Z bolnim srcem moža, ki je pravkar na čudežen način ušel smrti, sem odprl vrata. Brez suknjičev, vsa razmršena, sva prijatelj in jaz stopila ven v mesečino. Grozen pogled sta nudila v blede siju dva mrtveca s steklenimi očmi, obrnjenimi proti sinjemu nebu. Karamaneh je streljala, da ju umori, kajti oba sta imela kroglo v možganih. Nikakor si ne morem misliti, da li je Bog kdaj prej ustvaril kako bolj čudno bitje, kakor je bila ona, bitje tako polno nasprotujočih si strasti. Vendar je bila njena lepota prekrasna; in v nekaterem oziru je imela srce otroka — ta ženska, ki je znala tako dobro streljati.

»Nocoj morava poslati policijo,« je dejal Smith. »Ali pa papirje...«

»Hitro,« se je oglasil dekletov ukazujoči glas iz teme.

Bili smo v nenavadnem položaju. Vse moje bitje se je temu protivilo. Toda kaj naj bi storili?

»Povejte nam, kako stopimo z vami v zvezo,« je začel Smith.

»Hitro! Sumničil bo. Ali hočete, da me ubije!«

Podala sva se na pot. Zdaj je bilo vse čisto tiho in daleč pred nami so brlele lučke. Niti najmanjši oblček ni zakrival meseca.

»Lahko noč, Karamaneh,« sem nežno zašepetal.

»Andaman — druga!«

Da bi še nadalje zasledovala pustolovščino na močvirju, bi to bila naloga, ki bi bila prav tako nehvaležna kakor brez koristi. Značilno je bilo, da se je končala z ločitvijo od Karamanehe. In ob tisti ločitvi sem se zavedel, kaj je Shakespeare menil s »sladko bolečino«.

Spoznal sem, da sem se nahajal na robu sveta, za čigar obstoj dotlej nisem vedel. Skrivnost Karamanehinega srca ni bila ena izmed najmanjših skrivnosti, ki so bile v temi. Poskusil sem jo pozabiti. Hotel sem o njej razmišljati. Poslednja naloga mi je bila mnogo ljubša, vendar me je privedla do prepada.

Vzhod in zapad se ne smeta mešati. Kot proučevalec svetske politike in kot zdravnik sem moral priznati to resnico. Po drugi strani pa, ako se je smelo verjeti Karamanehi, je ta prišla k Fumančuju kot sužnja, padla je bila ugrabiteljem v roke; prepotovala je bila pustinja s priganjači; spoznala je hišo trgovca s sužnji. Ali je moglo biti tako? Z napredkom islamske vere sem menil, so take stvari morale miniti. Toda, ali je bilo tako?

Že ob sami misli na to, da je tako nenavadno lepo deklet pod surovo oblastjo trgovcev s sužnji, sem jel škrtati z zobmi — in zaprl oči v brezplodnem poskusu, da bi si zbrisal izpred oči priklicano sliko.

Potem sem spet ob takih prilikah prišel tako daleč, da vse stvari sploh nisem verjel.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)